

82200

Janez Klobasa, španski kralj.

Češko spisal H. Vavris.

Prvo poglavje.

Pasivna bilanca Janeza Klobase. — Glavni dobitnik.
Baskervilski pes. — Narodna slavnost. — Oke in bomba.
— Alfonz XIII. — Torej na Špansko!

Računil je in računil.
Že desetkrat je

Že desetkrat je prepisal vrsto številke, stanovanje toliko in toliko, perilo . . . , kosila . . . , večerje . . . , cigarete . . . , itd. Popravljal je, zaokroževal, zniževal zneske, nekatere postavke, ki so se mu zdele odveč, je črtal, toda ko je nazadnje napravil spodaj črto in vse seštel, je prišla vedno mnogo večja vsota, nego je bilo napisano zgoraj na listku v prvi vrstici: dohodki 80 kron.

Da, ni dvoma, da je njegova bilanca pasivna, strahovito pasivna. Tako-le ni mogoče več živeti. Seveda, Janez Klobasa, doma iz Kurje vasi, zdaj praktikant v Ljubljani, je živel s to-le prvo vrstico »80 kron na mesec« že pol leta, to pa so omogočala dejstva, obelodanjena na drugi strani listka.

kjer je stalo pod naslovom »do'govi« drugo pod drugim: krojač . . . , čevljar . . . gospa Rezi . . . itd. z dotičnimi zneski. Spodaj črta in pod njo vsota 380 kron.

Za božjo voljo, tristoosemdeset kron dolgov! Ta številka je Janeza pretresla, kadarkoli jo je pogledal — četudi samo v duhu. Oja, štirideset-goldinarski praktikant tristoosemdeset kron dolgov! V pol leta! V enem letu je lahko sedemstodvajset, v desetih letih sedemtisoč dvesto, z obrestmi še več! Deset let sicer ne bo praktikant, toda izdatki rasejo hitreje, nego plača. O jej —

Tu ne pomaga nič drugega, nego glavni dobitek. Njegov pogled je padel na nasprotno steno, kjer je na loterijskem plakatu kričalo par rdečih ničel. Da, srečko si kupi. Zadnjič je v milanski loteriji dobil reven delavec milijon lir, vsak dan prinašajo časopisi vesti o srečnih dobitkih, zakaj bi usoda ne mogla izbrati njega, revnega praktikanta? Z eno roko bi poplačal svoje dolgove in pridal kavalirsko nekaj za čakanje. Stopil bi pred pisarniškega šefa, pokašljaj malo in dejal: »Gospod doktor, izstopam, ne ugaja mi pri vas!« Doli bi pa že čakal avtomobil, krassen avtomobil Laurin in Klement. Ali pa Mercedes? No, izbiral

bi si, poizkušal, vozil in najboljšega bi kupil. Potem bi se pa v diru peljal po mestu, znanci bi se ogledovali in postajali. T-t-t-t rrr, be, be...

Čisto se je poglobil in zapredel v prijetne sanje o glavnem dobitku. Vsak jih pozna, kdor ima pasivno bilanco. Prišel bi bil k navadnemu zaključku podobnih meditacij o nagli izpremambi sreče, da namreč ni prvega pogoja za glavni dobitek, namreč štirih kron za srečko. Toda nenkrat ga predrami iz sanjanja neznan gospod, ki je z lahnim, elegantnim poklonom sedel k njegovi mizi.

»...prosim,« je zarenčal Janez Klobasa in nevoljno spravil žalostne svoje papirje. Pri tem se mu je zazdelo, da je neznanec mimogrede vrgel pogled na vrstico števil.

Pravzaprav je nespodobno sedati ravno k njegovi mizi. Kavarna je čisto prazna in prostih miz še preveč.

»Oprostite, da motim,« je začel neznanec meni nič tebi nič. »Moram z vami, gospod Klobasa, govoriti v važni stvari.«

Praktikant Klobasa je razširil najprej zenice, dvignil obrvi in odprl usta na stežaj. Saj tega človeka še nikdar videl ni! Čisto gotovo ga ni

videl. Le ta ostri pogled, le ta ga je na nekaj spominjal . . .

»V resnici nimam . . .«

»Vem, ne poznate me. Dovolite, da se predstavim.«

Tu je snel neznanec z enim migljajem — brke in brado.

»Jaz sem Sherlock Holmes.«

Zenice, oči in usta Janeza Klobase so se odprla prav do mejá možnosti in v ušesih mu je zabrenčalo.

Da, zdaj je videl jasno, — to oko — platnice detektivnih romanov — Baskervilski pes — Zabrisan sled — Briljantno nakitje . . . Odrevenel je. Za boga, morda ga hočejo aretirati. Njegov dolg, tristoosemdeset . . . Ali pa kaj v uradu? Ne, to je pomota, on gotovo ni nič . . .!

»Takoј vam vse pojasnim,« je nadaljeval Sherlock Holmes z nasmehom, kakor bi ne bil videl Janezovega strmenja in si je spet z enim migljajem pripel brke in brado. »Čudite se pač, da govorim slovensko.« (Klobasa se je šele zdaj tega zavedel.) »Ampak detektiv mora biti pripravljen, naučiti se v štirinajstih dneh katerikoli jezik. In jaz, kakor vidite, govorim že, kakor

rojen Ljubljčan. Ampak to so postranske stvari. Iščem vas, gospod Klobasa, že tri mesece »

Spodnja čeljust Klobase je bila čisto izbočena in pred očmi se mu je delalo temno. Detektiv ...!

»Gospod Klobasa, bili ste na zadnji narodni veselici v Ljubljani, kajneda, in v nedeljo popoldne ob 4. in 7 minut ste zlezli na vrtiljak.«

Zdajle bo nekaj! Gotovo je pohodil takrat kakega otroka. Ali pa podrl narodnim damam paviljone — denar se je izgubil — briljantno nakitje ... Janez Klobasa se je stresel: Tajinstven zločin — sum leti na njega! Dà, zdaj ga nagovori Sherlock Holmes: Gospod, vi ste umorili ...

Sherlock Holmes je zasledoval kapljico potu, ki se je pokazala Klobasi na čelu in počasi lezla po njegovem nosu.

»Gospod —«

(Klobaso je obšla kurja polt.)

»— ne bojte se —«

(Klobasa se je strahu skoro sesedel)

»— rad bi vam —«

(Klobasi se je kar srce ustavilo.)

»— samo pojasnil —«

(Klobasov »jaz« se je razpočil in drčal v levi kot neskončnosti.)

»— kako in zakaj —«

(Klobasa je imel že vročico)

»— sem vas poiskal.«

Zdaj se je spodnja ustnica spet izbočila, kakor če poči petelin puške, in telo Janeza Klobase se je spustilo na stol na kopico nesreče. V glavi se mu je vrtelo . . .

»Videl sem slike veselice na nekih fotografijah. Z mikroskopom sem našel med občinstvom vaš obraz. Nadaljnji sled je bilo težko najti. Poizvedel sem, kdaj je bila fotografija napravljena. Posestnik vrtiljaka je vedel samo to, da je oštel nekoga, ki mu je zlezel na prenapolnjeni vrtiljak. On pa je dejal: »Saj pojdem spet doli!« Iz tega sem, gospod Klobasa, spoznal, da ste Ljubljčan, in sicer iz Kurje vasi. Vsako ljubljansko predmestje ima nele svoj dialekt, temveč tudi svoj način mišljenja. Poljančan bi se bil v tej situaciji odrezal: »Jezik za zobmi!« Mož iz Vodmata bi sploh ne bil odgovoril. Krakovčan pa bi bil vrtiljakarju kratkomalo prisolil eno za uho. Tisti, ki je mogel v tej situaciji reči »saj pojdem spet doli,« torej čudovito samo po sebi umljivo stvar ni mogel biti od drugje, nego iz Kurje vasi.«

Klobasa je poslušal kakor v sanjah. Kavarna se je sukala z njim in jasno je videl samo oko, dà, to oko Sherlocka Holmesa, ki je okoli njega vse plesalo v divjem plesu.

Detektiv je nadaljeval: »Vseh ljudi v Kurji vasi v vaši starosti je 812. Izmed teh jih ima lase vaše barve samo 89 in od teh jih je bilo na oni slavnosti samo 41. Tako se je manjšal krog mojega poizvedovanja vedno bolj, dokler nisem dognal vašega imena in stanovališča. Zdaj pa k stvari. Ljubi gospod Klobasa ...«

(Mrzlica — Baskervillski pes — oko . . .)

»... ponujam vam dvajsettisoč kron na leto, brez dela in brez truda —«

Gospod Klobasa kakor bi ne slišal. Le usta je odprl na stežaj in iz teh se je izvil krik preganjane živali.

»— poleg diet. Visokih diet. Za kilometer dvesto kron To je novih dvajsettisoč kron na leto.«

Gospod Klobasa se je potil kakor v parni kopeli v drugi sobani. Baskervillski pes, vrtiljak, slavnost in sto drugih stvari je bežalo v divjem diru in zmešnjavi skozi njegovo glavo.

»Stanovanje, hrano, obleko, kratkomalo vse, kar si bote želeli, dobite še zraven.«

Zdaj se je Klobasi pojavil avtomobil v najhitrejšem diru. Na njem je sedel pes (baskervillski) in na cesti se je sukalo oko z ovitka detektivnih romanov. Avtomobil je očitvidno hotel oko dohiteti.

»Dalje bote zavarovani . . .

Avtomobil je zavozil na oko; to se je s treskom razletelo.

». . . za petdeset tisoč.«

Pes je požrl avtomobil —

»Seveda, ne smem vam prikrivati . . .«

Oko je požrlo psa, strašno se je napihnilo in stopilo kot zrakoplov v višavo.

». . . da bi vaš posel ne bil brez nevarnosti:«

Klobasa se je stresel: na balonu je bilo napisano: Baskervillski pes . . .

»Morda bodo pri tem bombe in pogosto pojde za naše življenje.«

Spet je bil tu avtomobil! Toda po cesti se je vrtela bomba. Dà, pes hoče požreti bombo! O bog, o bog, kako se to konča!

»Zato ona zavarovalnina.«

Slednjič se je zdelo, da začenja Klobasa pojmovati. Odprl je usta in izpregovoril: »B . . . b . . . baskervillski pes . . .«

»Dà, vem, kaj hočete reči. Vse vam pojasnim.«

Sherlock Holmes se je sklonil nad mizico in nadaljeval s pritajenim glasom:

»Gotovo veste, da bogataši nosijo mesto pravih draguljev v gledališča, na plese in sploh v javnosti samo imitacije, da se ubranijo tatvine pravih.«

Klobasa se je spet stresel. Dà, detektiv naj postane. Najde naj ukradene dragulje. Dobro, sede v avtomobil, popelje se za balonom, ali za psom? Tu je tajinstveni zapletljaj! Aha! Za to gre dobiti psa iz balona ven —

Klobasa je zavzdihnil: »Pes . . .«

»Še večja nevarnost, nego draguljem od tatov, grozi gotovim osebam, posebno vladarjem, od anarhistov, tako da je zdaj navada, da mesto njih nastopajo imitacije svoje vrste, ljudje, ki so jim nenavadno podobni. — Pijte, gospod Klobasa, nekoliko blede ste. Tako. — Zdaj pa k stvari. Vi, gospod Klobasa, ste čudovito podobni španskemu kralju. Kakor krajcar krajcarju. Kralj Alfons trinajsti namerava letos napraviti par diplomatskih potovanj, boji se pa, da bi mu anarhisti, ki so mu že na dan njegove poroke stregli po življenju, še nadalje ne pripravljali nevarnih atentatov. Po-

verili so mi skrb za njegovo osebno varnost; preprečil sem že par anarhističnih atentatov in upam, da se mi posreči preprečiti tudi ostale. Toda ni izključeno, da anarhisti tudi mene enkrat prevarajo, in zato bi bilo bolje, ko bi kralja Alfonsa zastopal povsod kdo drug. In ta oseba naj bi bili vi.«

Možgani Janeza Klobase so se vračali po malem v pravilni tir. Ah, da, Alfonso! Alfonso! Pomišljaj je: »— Gospod Klobasa, ali veste, komu ste strašno podobni? Španskemu kralju! No, ne jezite se, jaz sem samo tako . . .« — »Gospod Klobasa, vi ste nekemu podobni. Da, že vem, Alfonso —«. Kjerkoli se je pojavil v družbi, povsod je slišal: »Za boga, poznati vas moram čakajte, čakajte, ah, dà že vem, Alfonso, španski kralj . . .«

Kaj? On da naj . . .? Dà, on da naj dela imitacijo, ponarejene dragulje — ne, španskega kralja. — Skočil je, razširil zenice, odprl oči, dvignil obrvi in spodnja ustnica se mu je izbočila.

»Ampak, saj to ni mogoče, saj ne znam špansko!«

Sherlock Holmes se je nasmehnil.

»Seveda, to bi se morali naučiti, in nele špansko, temveč tudi francosko in angleško

Ampak to so postranske stvari; glavno je, če soglašate.«

Klobasa se je vščipnil v stegno! To je grozno! To je pravzaprav zelo čudno! Ne — to so samo sanje! On naj bi bil španski kralj?

»Nečem vas preveč pregovarjati, kajti stvar ima svoj riziko. Saj veste, zavarovalnice nečejo vladarjev sploh več na življenje zavarovati, k večjemu v razredu »ničla«. No, človek si včasih tudi v postelji lahko zlomi vrat ali pa vsaj zviije nogo; poleg tega bom vedno na straži.«

»Jaz naj bi torej bil imitacija . . . ?«

»Da, imitacija španskega kralja. Ali sprejemate pod navedenimi pogoji?«

»No, lepo bi to že bilo — ampak, mhm, tu imam, mhm, gotove obveznosti.«

Sherlock Holmes je z nasmehom segel v žep in položil pred Klobaso perišče saldiranih računov. Krojač je bil tu, čevljar, gospa Rezi, vsi so tu bili.

»Skupaj tristoosemdeset kron.«

Na Klobasovo lice so razlili plačani računi blažen smehljaj.

»Ehm, še malenkost. Torej, ehm . . .«

»Dà, dobro, vem. Tu je predujem, za enkrat pettisoč kron. Ali zadostuje?«

Klobasa ni verjel očem in roke so se mu tresle, ko je spravljal papirje v žep. Juhu, to je denarjal!

»Ampak, gospod Sherlock Holmes, ne vem, kako pojde, če znam igrati kralja? Kaj, če se izdam?«

»To bo moja skrb. Vsega vas naučimo. Kdaj bi mogli odpotovati?«

»Magari takoj,« je dejal Klobasa veselo, »provizorično službo imam in se lahko odpeljem kadarkoli. Zadostuje obvestilo na dopisnici.«

»To je izvrstno! Kaj pa prtljaga?«

Klobasa je bil v zadregi. Takoj pa je dejal prešerno: »Imam le nekaj obleke in — pipo.«

»Izvrstno,« je dejal Sherlock Holmes in pogledal na uro. »Štiri petnajst. Brzovlak gre v dvaintridesetih minutah. Pojutrišnjem ob enajstih petdeset sva v Madridu.«

Ob štirih sedeminštirideset se je odpeljal gospod Janez Klobasa s Sherlockom Holmesom, senjorjem de los Pajdalos de la Zalamanjka, monsieurjem Lafleurjem in mojstrom Smithom (učitelji španščine, francoščine in angleščine) na Špansko.

Drugo poglavje.

Slovnica. — Španska etiketa. — Častivredni stoli. — To me veseli. — Razstava. — Žganci. — Frenofiziolog. — Goreči nos.

— Buenos dias, senjor Francesco! Come esta usted?

— Gracias, estoy bastante bien.

— Me allegro mucho.

Takole krasno je znal špansko že govoriti Janez Klobasa, kajti oni senjor Francesco ni bil nihče drugi nego on. In druga oseba v dialogu je bil njegov učitelj španščine, senjor de los Paj-dalos de la Zalamanjka. Oba sta pridno listala po španski slovnici in v pohvalo španskega učitelja bodi povedano, da je šla stvar precej hitro naprej.

V Madridu je bilo. Tu v prekrasni osameli vili za mestom, obdani od še krasnejšega vrta, se je Janez Klobasa izobraževal za svojo visoko nalogo. Nikdo bi ga ne bil spoznal. Sherlock Holmes mu je napravil impozantne črne brke, kajti v svoji pravi podobi ga ni smel na Špan-

skem nikdo uzreti prej, nego bi prevzel svoje uradovanje.

Naš senjor Francesco je bil ves dan zaposlen. Zjutraj je prišel don Pedro Miguel, eden izmed »galanes de la corte« (dvorjan kraljevskega dvora), ki je bil informiran o Sherlock-Holmesovi skrivnosti, ta je vpeljal Klobaso v tajnosti poklonov in običajev španske dvorne etikete, ki je izmed vseh etiket najetiketnejša. V prvi uri mu je rekel Klobasa, da že nekaj zna, da je hodil v Ljubljani na plesne ure in da je tudi bral knjižico »Olikani Slovenec«. Toda don Pedro Miguel mu je pojasnil, da se bo moral v družbi, v kateri se bo vprihodnje gibal, obnašati popolnoma drugače, večkrat čisto narobe, nego je pisano v »Olikanem Slovencu«. Tam na pr. je rečeno, da se noge ne smejo dajati na mizo. Marsikateri kavalir pa je pogosto prisiljen naznačiti vrhunec svoje neprisiljenosti ravno na ta način. Sicer pa je bil, kar se neprisiljenosti tiče, don Pedro Miguel s svojim učencem zelo zadovoljen. Janez Klobasa je znal sesti v fotelj tako neženinirano, kakor bi bil rojen plemenitaš. Trdil je sicer, da se pri njih v Kurji vasi seda takole na klopi v gostilnici, toda don Pedro Miguel tega ni hotel verjeti in je bil pre-

pričan, da senjor Francesco pohaja iz visokega rodu.

Nekaj težave so delale lekcije v hoji. Klobasa se je moral naučiti postavljati stopala drugo proti drugemu (levo bolj) in kolena nekoliko upogibati, da bi bila kopija hoje Alfonza XIII. popolna. To je tako zavzelo njegovo pozornost, da je pozabljal na manj važno stvar, namreč pobešati kar najbolj dolenjo ustnico. Don Miguel ga kar ni mogel dovolj opominjati:

»Senjor Francesco! Ustnica! Spodnja ustnica!«

In Klobasa je pobesil Spodnjo ustrico, da ga je kar zaskalelo za ušesi.

»To je premalo. Šel!«

»Več ni mogoče«, je mrmral Klobasa v duhu in dodal po špansko: »Lo siento yo.« (Zelo obžalujem.)

In prišel je tudi učitelj, španščine, senjor de los Pajdalos de la Zalamanjka in včasih tudi Sherlock Holmes. Skupaj so vadili važne funkcije vladarja španske države.

Prišla je na pr. deputacija mesta Saragosse, katero so predstavljali štirje stoli. Don Pedro Miguel je delal senatorja in jo je vpeljeval. Sunil je nekoliko vsak stol — — to je pomenilo poklon — in v imenu prvega stola je nagovoril

Klobaso po dvornih predpisih za deputacije s »srednjim kraljevskim naslovom«:

»Vaše najjasnejše Veličanstvo, po Božji milosti velemožni kralj španskih provincij, vseh kolonij in dežel na obeh bregovih morja tu in tam, vitez svetega Graala in zelene papige, najpobožnejši princ jeruzalemski! Mi najjudanejši podložniki vedno zvestega in lojalnega kraljevskega mesta, zlate Saragosse, polagamo k nogam Vašega najjasnejšega Veličanstva najponižnejši izraz globokega spoštovanja in najspoštljivejše udanosti vsega prebivalstva, ki vsak dan vstaja in hodi lež z Vašim jasnim imenom na ginjenja drhtečih ustnicah in slavi Vašo modrost in pravično nepristranost. O da bi ...«

Gospod Klobasa je moral napeto poslušati. Stal je tu, levo roko oprto na kord (imel je generalsko uniformo), desnico na stol, in je blagohotno gledal prvemu stolu v oči. Ko je dogovoril, je dejal na znamenje dona Pedra Miguela:

»Saragossa je zelo lepo mesto. Veseli me, da ga bom spet videl.«

Don Pedro Miguel pa je obesil vsakemu stolu red, nakar jih je po kratki zahvali sunil z

nogo, kar je pomenilo, da je deputacija zadovoljno odšla.

Takih deputacij se je vsak dan menjalo več. Prišli so kmetje iz Andalusijske. Tem je dejal Klobasa:

»Andalusija je biser vseh provinc. Kako so se letos obnesli biki?«

»Vaše Veličanstvo«, je nato odgovoril stol, »vsled ugodnih lanskih vetrov so se rodili večinoma dvojčki.«

»To me veseli«, je dejal nato Janez Klobasa.

Poleg sprejemanja deputacij se je moral seveda naučiti nastopov pri drugih prilikah. V sobi je bila na pr. improvizirana razstava. Po mizah, naslonjačih in stolihi so bile razložene najrazličnejše stvari, ki so bile ravno pri roki, kajti šlo je le zato naučiti, se raznih izrekov, ki so za monarhe povodom razstav predpisani. Senjor de los Pajdalos de la Zalamanjka in don Pedro Miguel sta vodila gospoda Klobaso od predmeta k predmetu pojasnjujoč njih važnost in pomen.

»Tu, Vaše Veličanstvo, si dovoljujem opozoriti na prekrasni izdelek naše domače draguljarske firme Dellazoppa in komp.« Pri tem je pokazal don Pedro Miguel na krtačo na naslonjaču.

»Zelo krasno«, je dejal Klobasa.

»In tu, Vaše Veličanstvo, kabinetni proizvod španske optike, daljnogled, namenjen za observatorij na Mont Serratu.«

Gospod Klobasa je pogledal v konec dežnika, ki ga je držal senjor de los Pajdalos de la Zalamanjka v smeri proti oknu.

»Ah, čudovito, zelo čudovito.«

»In tu slika našega mojstra, caballera Zulaoge...«

Klobasa je pogledal s prijaznim nasmehljajem na toplomer.

»In tu si dovoljujem Vašemu Veličanstvu predstaviti mojstra samega.«

Klobasa je potrkal na ramo poleg stoječemu obešalniku in dejal:

»Jako lepo. In to je vse ročna slikarija, kajne da?«

In potem so Klobasi predstavili vrsto dostojanstvenikov, visokih uradnikov in drugih odličnih ljudi, katere so spet predstavljali stoli. Ti so sploh igrali pri poduku važno vlogo. Bili so visoki, bogato izrezljani in so stali v genljivi ponižnosti kakor resnični tajni svétniki. Da bi si gospod Klobasa zapomnil pomen različnih uniform navratnih verižic in redov, so bili stoli s temi znaki dostojanstva ovešeni.

»Predsednik sveta za povzdigo rudokopstva, caballero Lopez.«

»Rudokopstvo je zelo važno. Imate gotovo veliko dela?«

»Zelo veliko, Vaše Veličanstvo.«

»To me veseli.«

»Rector magnifikus slavne univerze v Santiagu, doktor Diego Scatulozza.«

»Koliko imate dijakov?«

»Osemsto trinajst, Vaše Veličanstvo«, je odgovoril don Pedro Miguel mesto lesenega rektorja in dodal: »Skoro že nimamo več prostora v poslušalnicah.«

»To me veseli.«

»General Cotarello.«

Don Pedro Miguel je naznačil za stolom smodko in kajenje.

»Ah da, vi ste se bojevali na Kubi. Takrat je bilo zelo vroče, kajnega?«

»Vaše Veličanstvo, naši vojaki so se bili kakor levi.«

»Da, armada je temelj države.«

Tako je šlo naprej. Te vaje so se ponavljale vsak dan z malimi izpremembami, dokler

ni znal gospod Klobasa vsega na pamet. Sicer pa stvar ni bila tako težka, kajti potentatom zadostuje za javno nastopanje v celem kakih osem-deset besed.

Opoldne so sedli vsi h kosilu, ki je bilo vedno mala imitacija dvornih gostij. Tu se je Klobasa učil jesti najrazličnejša jedila, ki se mu o njih pred tem ni nikdar niti sanjalo. Strogo se je gledalo na to, da ni utikal noža v usta, da ni jedel omake z žlico itd.; te vaje so ga najbolj mrzile, kajti trajalo je vedno dve do tri ure, predno se je najedel pošteno po kranjsko. Jedila so bila v celem jako okusna, izvzemši nekatere narodne španske jedi; zaman je poizkušal Klobasa pojasniti kuharici, kaj so žganci in kranjska klobasa s kislim zeljem; da, niti Sherlock Holmes ni tega prav razumel.

Pri jedi so se semtertja govorile napitnice in v ta namen je prinesel senjor de los Pajdalos de la Zalamanjka vedno nekoliko iztrižkov iz časopisov s tipičnimi nagovori pri kraljevskih gostijah.

Popoldne se je vadil gospod Klobasa v jezdarenju na konju, v tenisu in v streljanju. To vse ga je zabavalo najbolj. Čudil se je, da je tako dober strelec, četudi ni imel prej nikdar

puške v roki; seveda ni vedel, da so kraljevske tarče tako napravljene, da kroglja zadene vedno v črno, naj se ustreli kamorkoli.

Nekega dne — bilo je malo pred koncem poizkusne dobe — je nekoliko razžalostil našega Klobaso Sherlock Holmes. Pripeljal je neznanega gospoda, ki ga je predstavil kot dvornega frenofiziologa. Ta je pozorno preiskal in pregledal telo Klobasovo, zmajaje pri tem z glavo in mrmraje nekaj v brado. Nazadnje je Klobasa zvedel, da njegov nos ne odgovarja povsem visokemu vzoru kralja Alfonsa in da se mora neka malenkost popraviti. Sherlock Holmes ga je sicer zagotavljal, da se mu brizgne pod kožo samo malo parafine in da je to popolnoma brez bolesi. Treba se je potem samo varovati prehude vročine, torej ne sedeti pri peči ali pa v solnčni vročini, sicer se parafin raztopi in morda celo izteče. Operacija se je res izvršila, toda Klobaša se je vedno bal, da bi se mu lepega dne z nosom kaj ne zgodilo. Parafin je zelo gorljiva snov, kaj ko bi si takole enkrat prižigal španjoletu ali pahitosko in bi se parafin vnel! Goreči nos, grozna misel!

Tretje poglavje.

Prvi korak po božji milosti. — Veliki križ reda Zlatega petelina. — Toaletne zadrege. — Subvencionirani bik kranjskega deželnega odbora. — Sama kri. — Tornado in vihar pohvale v areni. — Groza dveh minut. — Sherlock Holmes žvižga. — Narod se solzi. — Ni dobro človeku samemu biti.

Nazadnje je bil Klobasa tako daleč izurjen, da se je lahko napravila prva javna izkušnja. Enkrat ponoči so ga preselili tajno v pobočnem krilu kraljevskega gradu, da bi bil v slučaju potrebe pri roki

Prvikrat je imel zastopati kralja pri velikih bikoborbah. Slavni toreador Diego Rodriguez je slavil desetletnico svojega delovanja, in glavno mesto se je pripravljalo na slavnost, kakoršne tu še ni bilo. Toreadorji so namreč na Španskem več, nego pri nas tenoristi, fotbalisti in tajni svétniki. Mnogo več. Slavni toreador je najpopularnejša oseba ne le v mestu, temveč tudi v celi državi, in vsak Španec zna na pamet cel njegov življenjepis. Ministrstvo, s katerim glasovit toreador ne soglaša, pade, če je že to kralju po volji

ali ne. Zaradi tega njih političnega pomena mora take kapacitete tudi kralj primerno respektirati in pred važnim ukrepom povprašati jih za mnenje.

Klobasova naloga na prvi pogled ni bila pretežavna. Imel se je pokazati v amfiteatru v kraljevski loži in po vsakem toreadorjevem činu prijazno pomigati z roko. Potem je imel sprejeti senjorja Diega Rodrigueza v avdijenci, pohvaliti ga za njegove pogumne čine in pripeti mu na prsa veliki križ svetega reda Zlatega petelina, ki se podeljuje samo zelo odličnim ljudem in izjemoma tudi tujim vladarjem, kot posebno visoko odlikovanje.

Gospoda Klobaso so napravljali kakor nevesto v zrcalni sobani pol dneva v kraljevsko oblačilo, bogato z zlatom vezeno; česali in napravljali so ga, da ga je vsled tega kar v križu bolelo. Sherlock Holmes se je jezil in pravil, da je ta pretirana skrbnost odveč, da bo pozornost podanikov Njegovega Veličanstva namerjena na toreadorja in bike, kot daleko zanimivejše pojave. Toda don Pedro Miguel in senjor de los Pajdalos de la Zalamanjka sta najbrže pričakovala, da zlezeta za en činovni razred više, če bi izkušnja dobro iztekla.

Ko so bili slednjič vsi gumbi raznih suk-njičev, trakovi škapulirjev in bandalirjev, vse žnore, spone in pasovi, redovi, križi in zvezde, mantile, pentlje in vse ostalo, kar spada k pisani in bogati kraljevski obleki, zapeti, zavezani, pripeti, obešeni, opasani in odeti, se naenkrat spomni Klobasa, da je na nekaj pozabil. Dolgo je listal v svojem ročnem slovarju, da bi našel primerno špansko besedo in bi lahko senjorju de los Pajdalos de la Zalamanjka in donu Pedru Mi-guelu pojasnil, zakaj se morajo spet gumbi razpeti, trakovi in žnore razvezati, spone in pa-sovi odpeti. Ni našel primernega izraza; toda oba dvorjana sta iz njegovega kislega obraza in z njegovih pregibov spoznala, za kaj gre. Bila sta zelo žalostna, da je šlo njiju skrbno delo v nič in obljubljala sta si v duhu, da bota vprihodnje pred oblačenjem Klobaso vedno vprašala, če ni na nič pozabil.

Slednjič se je peljal kralj Alfons XIII., naš Janez Klobasa, v dvorni ekvipaži s sijajnim sprem-stvom k areni. Sherlock Holmes je sedel nasproti, preoblečen za častnika telesne straže kraljeve.

Ljudstvo na ulici je klicalo našemu junaku navdušeno slavo in on je smehljaje na vse strani

tornado navdušenja, vpitja, ploskanja, ploha cvetlic, denarnic, žepnih ur, klobukov, sukenj, čevljev in smodk se je vsula v areno. Španci so bili navdušenja kar obsedeni in so metali vse, česar so le količkaj mogli pogrešati, kot izraz občudovanja torrerru na glavo. Dame bi bile najraje skočile v areno kar same.

Klobasa se je sploh Špankam čudil. Bile so popolnoma drugačne od našega ženskega spola, divje, ognjevite in njih pogledi ostri kot sršenovo želo. V torrerja so bile vse od desetletnih punic pa notri do petdesetletnih matron blazno zaljubljene. Nekatere od njih so se po bikoborbah prerile prav na hodnik pred garderobo in tu so se vrgle na dona Rodrigueza, ga poljubovale, objemale in mu odrezovale gube, kosce obleke, trakove, sploh vse, kar se je dalo odrezati. In tisto noč je zaspala marsikatera Madridčanka s koscem škrijčev ali z gumbom torrerrejeve mantile na ustnicah.

V sobani, kjer je imel kralj podeliti Rodriguezu avdijenco in mu pripeti veliki križ reda Zlatega petelina, se je med tem zbrala sijajna družba državnikov, politikov, igralcev in drugih odličnih ljudi. Žurnalisti so si obrezovali svinčnike

in pripravljali referate. Nato je prišel don Diego Rodriguez. Bil je razburjen, zasopel in z njegovega kostuma so visele cunje; vendar je stal ponosno, glavo po konci, kajti vedel je, da je za kraljem prva oseba v državi.

Gospod Klobasa je vstopil s svojim spremstvom in v sobani je nastala globoka tišina. Torero se je globoko priklonil in je napravil tri korake naprej. Zadaj stoječe osebe so iztegovale vratove in žurnalisti so imeli popisane že po tri listke.

Lakaj je podal Klobasi krasno izdelano, z atlasom prevlečeno skrinjico z velikim križem.

Kralj si je odkašljaj, odprl skrinjico in še usta ...

Nič —

Pol minute —

Nič —

Minuta —

Nič —

Don Pedro Miguel in senjor de los Pajdalos de la Zalamanjka sta pobledela in kolena so se jima začela tresti.

Nič manj pa ne našemu Klobasi. Ko bi bili v tem trenutku privzdignili pokrov njegove lo-

banje, bi se nam bil pokazal čudovit prizor. V divji mešanici so tu divjali baskervillski psi, biki, veliki križi in sto drugih stvari. Ali niti ene španske besede bi ne bili našli.

Vse, kar se je toliko tednov učil, se mu je naenkrat izkadilo iz glave. Posebno se ni mogel spomniti prvih besed svojega govora, ki si ga je bil še pred trenutkom v duhu gladko deklamiral. —

Dve minuti. —

Nič. —

Tišina je postajala mučna. Senior de los Pajdalos de la Zalamanjka in don Pedro Miguel sta si v kotu pulila lase. Zdaj, zdaj bo počilo! Da bi nazadnje v zadregi še začel govoriti v tej svoji rodni ciganščini!

Gospod Klobasa se je tresel po celem telesu in po čelu in za ušesi mu je jel kapljati pot. Lasje so se mu ježili in nepopisna tesnoba mu je stiskala prsa; močno je v tem trenutku zahrepenel po svoji domovini, po svojem štiri-deset goldinarskem praktikantskem življenju.

O, da bi se mogel pogrezniti iz Madrida v ljubljeno Kurjo vas.

Ampak Sherlock Holmes ni bil tu navzoč zaman. On edini si je ohranil svoj železni mir.

Ko je videl, da Klobasa res ničesar ne spravi iz sebe, je nagubal čelo. Vedel je, da kolesca Klobasovih možgan stoje, da bi se pa začela vrteti, če bi ga mogel spomniti kake španske besede.

Hitro odločen je stopil neopažno h kralju in tiho zažvižgal:

»Tariadada tariadida tididida tididida . . .«

To je bila znana melodija iz opere Carmen:

Toreadore smeli,
v prsih kipi vroča ti kri!

Klobasa je prišel k sebi. Slednjič vendar rešilna španska beseda!

Zajecljal je, hitro in pretrgano:

»B-b-bravo — t-t-toreadore!«

Slovensko bi se namreč reklo ravno tako.

Klobasa si je globoko oddahnil in pripel donu Diegu Rodriguezu veliki križ na prsa. Slavní torrero je pričakoval, da ga kralj nagovori z daljšim nagovorom — ali kralj je rekel samo dve besedi. Toda bilo mu je jasno, da je kralj tako zelo ginjen od njegovih činov, da ne more govoriti. In zato so slavnemu torrerju stopile solze v oči.

Tudi ostali navzoči so se solzili. Don Pedro Miguel in senyor de los Pajdalos pa sta naravnost jokala. Kralju so kapljale po licu velike kaplje potu in vsi so mislili, da so to solze. No, in če se kralj joče, ne more ostati oko podanikov suho. Dame so bile v desetih nebesih in so razkošja in ginjenja omedlevale. Tri med njimi niso prišle prej k sebi, predno jih ni po kraljevem odhodu torrero poljubil na čelo. Kratkotomalo vse je tonilo v solzah. Edini Sherlock Holmes ni jokal.

Ko so spet sedli v dvorno ekvipažo, se je obrnil Klobasa k Sherlocku Holmesu in naenkrat kakor po žnori oddeklamiral celi govor, ki ga je imel govoriti torrerrju. Zdaj se je nenadoma nanj spomnil. Sherlock Holmes se je nasmejal in dejal:

»Je že prepozno, ljubi gospod Klobasa, senyor Francesko, ali pravzaprav Alfons XIII. Bodimo veseli, da se je tako srečno izteklo.«

In izteklo se je res srečno. Vsi madridski listi so drugi dan izšli z debelo tiskanimi uvodniki. »Kralj do solz ginjen.« »Bravo toreadore!« itd. — to so bili naslovi. V člankih se je obširno popisovalo, kako je kralj napeto zasledoval sijajne bikoborbe in kako globoko je bil ginjen,

kako zaradi solz ni mogel izpregovoriti drugega, nego dve besedi, slavni starošpanski besedi kralja Karla V.: »Bravo toreadore!« (V novošpanščini se namreč pravi »torrero« in ne »toreadore«.) Celo republikanski listi so pisali: »Priznati je treba, da ima Alfons XIII. v žilah pravo špansko kri. Ni se mogel ubraniti dojmu čudovitega junaka Diega Rodrigueza. Pripomniti moramo seveda, da je slavni torrero po mišljenju naši stranki najbližji.«

Stvar je imela tudi političen epilog. Vsled tako velikega odlikovanja ginjen se je hotel torrero Diego Rodriguez kralju na kak način izkazati hvaležnega in je porabil k sebi na večerjo ministrskega predsednika in cel njegov kabinet. Tu pa je vljudno potrkal ministrskemu predsedniku na ramo. Kortesi (t. j. poslanska in gosposka zbornica) so ta migljaj razumeli in so sprejeli državni proračun gladko in brez velike debate.

Od tega dne je nadomestoval gospod Klobasa kralja Alfonsa XIII. pogostokrat. Tu in tam se mu je primerila neprimolika, ali je zmešal naučene govore, ali padel iz vloge in ravnal kakor navaden človek. Pa vedno je bil pri roki Sherlock Holmes, enkrat oblečen za adjutanta, drugič za lakaja ali

dvornega lovca, potem spet za osebnega zdravnika. Kadarkoli je bila situacija kritična, vedno jo je razrešil Sherlock Holmes s svojo čudovito iznajdljivostjo, prisotnostjo duha in s svojim ostrim dovtipom.

*

Enkrat je pripravil Sherlock Holmes gospodu Klobasi veliko presenečenje. Stopil je k njemu in pripeljal za roko krasno damo.

»Predstavljam vam, gospod Klobasa, gospodično Louiso Reng iz New-Yorka.«

»— — ?«

Klobasa se je priklonil in zamrmral svoje ime.

»Od zdaj naprej bote z njo skupaj študirali.«

Začuden je pogledal Klobasa zdaj gospodično Louiso, zdaj Sherlocka Holmesa.

»Kaj gospod Smith . . .«

»Ne, gospodična vas ne bo učila mesto gospoda Smitha angleščine. Toda kakor vi kralja Alfonsa, bo ona zastopala kraljico Viktorijo. Imeli bote torej tovarišico.«

Po licu gospoda Klobase se je razlil radosten nasmeh. Saj je bilo res tisto večno učenje z donom

Pedrom Miguelom, senjorjem de los Pajdalos de la Zalamanjka, mojstrom Smithom in monsiurjem Lafleurem dolgočasno.

Dal je gospodični Louisi roko in ji pogledal v oči ter dejal prijazno:

»Zdravstvujte — kraljica!«

Četrto poglavje.

Klobasa je bolan. — Skrivnostne sanje. — Sherlock Holmes pridigar. — Presenečenje v parku. — Dogodek s španskimi muhami. — Izdajalski parfum. — To je lepa reč! — Drugi dogodek s španskimi muhami.

Niti manj izkušenemu očesu, kakor je bilo Sherlock Holmesovo, ni moglo uiti, da se je gospod Klobasa od trenutka, ko se je v kraljevski palači naselila zastopnica kraljice Viktorije, gospodična Louisa, čudovito izpremenil.

Alfons XIII. v 2. izdaji je bil neprestano zamišljen in je najraje posedal sam po vrtu, tu pa je težko, strašno težko vzdihoval. Učitelji so imeli z njim velike križe. Nič ni pazil, gledal je pri velevažnih državniških informacijah tja v en dan, odgovarjal na francoska vprašanja špansko,

na angleška francosko, največkrat pa slovensko. Vse si je zmešal, sklanjal je namesto: jaz grem, ti greš, on gre, dosledno: jaz ulica, ti ulica, on ulica; z najnedolžnejšim obrazom je govoril: tisti koza, tista drevo, tisto voda in se sploh ni prav nič oziral na gramatikalne zakone, pozabil je pač, da je gramatika nad vsemi kralji.

Sicer je pa Klobasa sam čutil, da ni vse popolnoma v redu. Nič mu ni dišalo, niti ne kranjske klobase s kislim zeljem, tudi žganci ne, ki so se jih kraljevski kuharji že naučili kuhati, v križu ga je trgalo in očitno je hujšal.

Pogosto ga je zalotila gospodična Louisa v kakem kotu vsega zamišljenega, otožnega.

»Qu' est-ce que avez vous?« ga je ljubeznivo vprašala.

Rad bi ji Klobasa nekako primerno odgovoril, toda njegova francoščina je bila preveč diplomatična za razgovor z dražestno Louiso. Žalostno je izvlekel iz žepa slovarček, listal nekaj časa, dokler ni našel besede »bolan«.

»Malade«, je dejal šepetaje, »je souis malade.«

»Ah, mon pauvre ami, où est donc votre mal?«

Klobasa je skomizgnil z rameni, da ne ve, kaj mu pravzaprav manjka. V resnici tega ni vedel in le posebni okoliščini je zahvaliti, da je za nekaj časa vendarle na to prišel.

Našemu Klobasi se je namreč pogosto sanjalo, nenavadno živo in divje sanjalo. Največkrat se mu je sanjalo, da ga preganja čeda bikov. Pri tem se je proti njemu podil baskervillski pes, z druge strani pa se je bližal avtomobil, in spet z druge ga je zasledovalo ostro oko detektivovo in vrhu vsega tega je še padala nanj gosta ploha bomb, tako da ni vedel ne kod, ne kam. Toda vse sanje so končale s tem, da je bike zabodel, psa zadavil, oko pohodil; bombe pa so raztrgale avtomobil.

To bi nazadnje ne bilo nič čudnega. Toda glej! Vse te sanje so končale s tem, da je Klobasa vse to počenjal le zato, da bi rešil — gosposlično Louiso. Da, nazadnje se mu je vedno prikazovala zahvaljujoč ga za rešitev. In ko je že iztezala roke, da ga objame, se je žalibog — Klobasa zbudil. Bil je moker, kakor bi zlezal iz vode, tako se je pri borbi segrel in spotil. Čudil se je samo, da se mu v tej vročini ni raztopil parafin pod kožo na nosu.

Gospodična Louisa!

Da, nobenega dvoma ni bilo, Klobasa se je v njo zaljubil. To je bila — s tem odkrivamo veliko skrivnost — njegova prva ljubezen in zato ga je tako prijela.

Gospodična Louisa je bila zelo krasno dekle — sicer pa kraljico Viktorijo poznate. Toda Janez Klobasa je bil prepričan, da je še lepša nego kraljica Viktorija sama, dasi sta si bili podobni kakor jajce jajcu. V skupnih urah se je pošlačalo našega junaka nekaj posebnega. Bil je še bolj raztresen nego sicer in gospodična Louisa se je smejala njegovim napakam in pomotam, da so ji stopile solze v oči. Toda Janez Klobasa se je žalostil vedno bolj, kajti videl je, da je poleg nje strašno neumen in neroden. In vendar je želel biti vedno v njeni bližini in bil je naj-srečnejši, kadar jo je smel pri oficijalnih nastopih, v gledališču, na gostijah in pri slavnostih voditi za roko ali pa sedeti poleg nje. V Madridu in po celem Španskem je šlo od ust do ust, da je kralj še vedno silno zaljubljen in da se ne more kraljice dosti nagledati.

Gospodična Louisa je Sherlocku Holmesu izdatno olajševala njegovo nalogo, kajti vživela

se je v vlogo kraljice nenavadno hitro in jo je igrala naravnost sijajno. Kadarkoli je videla, da hoče Klobasa napraviti kako neumnost, je znala fino in neopaženo zabraniti.

Toda kralj nastopa navadno brez soproge. Mora govoriti prestolne nagovore, obiskovati šole, samostane, bolnišnice, vojašnice, udeleževati se vojnih parad, hoditi na manevre, dajati avdi-jence itd. In gospod Klobasa je igral kralja vedno slabje. Pri generalni paradi posadke, ko bi moral pohvaliti častnike, je izpregovoril čisto gotovo napitnico, namenjeno za gostijo pri japonskem poslaniku, v uršulinskem samostanu je nagovoril predstojnico z govorom, ki bi ga moral govoriti v državni porodnišnici, slavni igralki, ki so mu jo predstavili, je rekel: »In to je vse ročna slikarija, kaj ne da?« Spovednik — španski kralj mora vsak teden k spovedi — se je silno čudil, da mu kralj vedno pripoveduje o baskervilskem psu. Ko pa je Klobasa nekoč vprašal madridskega škofa, koliko ima otrok, je videl Sherlock Holmes, da stvar ne gre več tako naprej.

»Gospod Klobasa«, mu je rekel z resnim licem, »to ne gre tako naprej!«

»Kaj, prosim?«

»Resno ogrožujete dostojanstvo kraljevskega veličanstva. Satirični listi so polni zbadljivih opazk.«

Janez Klobasa je žalostno povetil glavo.

»Ko pa sem . . .«

»Vem. Zaljubljeni ste.«

»Jaz?« Janez Klobasa je debelo pogledal in se opotekel par korakov nazaj. »Kako to veste?« je zajeceljal, »pa saj to niti ni res!« Bil je strašno bled.

»I je,« je rekel Sherlock Holmes mirno. »V gospodično Louiso.«

Gospod Klobasa je zardel in bilo mu je na jok. On ve! Morda ona tudi! Zato se mu tako smeje —

»Stran se odpeljem!« je dejal temno.

»Kam, prosim vas?«

»Domu, v Kurjo vas . . .«

»Nikamor ne pojdete, ampak zapomnite si, kar vam zdaj povem.«

Sherlock Holmes je razlagal in prigovarjal celo uro in ga je ganil do solz. Toda konec Holmesove pridige je Klobaso silno razveselil.

»Če si vzamete vse to k srcu in obljubite, da boste znanprej pametni in pazljivi, da se boste

obnašali, kakor se za kralja spodobi, poskrbim, da vaša ljubezen najde odmeva.«

V tem trenutku je že visel Klobasa na vratu Scherlock Holmesa, strastno ga je objel in veselo govoril:

»Kako, ali je to mogoče . . . ? Kdaj . . . ?«

»Počasi, počasi,« se je branil Sherlock Holmes, »tako hitro taka stvar ne gre. Najprej morate pokazati, da se hočete poboljšati.«

»Gospod Holmes«, je ponosno odgovoril Klobasa, »videli bote, da Španci še niso imeli takega kralja!«

»Pa da ne pozabim, še nekaj zelo važnega. Torej recimo, da bo iz vaju parček. Pri stališču, kakor ga zavzimate vi, in posebno gospodična Louisa, mora seveda za enkrat ostati samo pri platoničnem razmerju. Saj veste, frizura se popravi, toaleta se popravi, vsega pa le ni mogoče popraviti. Morda dobite pozneje dispens. Torej, kakor pravim, ne prevelikih intimnosti!«

Klobasa je zardel kakor šestnajstletna punca in povetil oči. —

»Toda, gospod Holmes . . . «

»Le nikar se ne delajte svetnika. Moški so vsi enaki in ženske tudi.«

»Toda prosim vas, kako to napravite, kako — torej — veste — torej — da ona —«

»To bo moja skrb. Detektiv se mora spoznati tudi v vlogi posredovalca. Če se pa ne popboljšate, ne bo seveda iz vsega nič!«

Klobasa se je resnično popboljšal. Pazil je in bil je na vso moč marljiv. Po strani je opazoval gospodično Louiso, kdaj se pač izpolni Holmesova obljuba. Toda gospodična Louisa se je nasproti njemu obnašala kakor prej.

Nestrpni Klobasa je vprašujoče pogledal Sherlocka Holmesa, toda ledeno lice slavnega detektiva je govorilo samo: »Počakaj...«

Tako je hodil Klobasa po sobanah palače, po vrtu in parku in po glavi so mu blodile bajne sanje o veliki, krasni zaljubljenosti.

Tu naenkrat nepričakovano ...

*

Klobasa je bil spet v parku, namreč v onem delu, ki je bil določen njemu in gospodični Louisi. Učil se je govor za skorajšnje potovanje na Angleško, kjer naj bi se vršil važen diplomatičen sestanek kralja Edvarda, cesarja Viljema in Alfonsa XIII., našega Klobase.

Klobasa je korakal po stranskem, senčnem drevoredu z zvezkom v roki je in mrmral svoj »speech« za dvorno gostijo v Toweru.

Tako je bil zatopljen v študiranje, da niti opazil ni, da je v popolnoma neznanem delu parka in da se je naenkrat med grmičevjem pojavila lepa ženska postava, da po prstih stopa za njim, zadržujoč smeh.

Naenkrat se je položilo na Klobasove oči dvoje mehkih rok. Fini vonj orhidej ga je obdal in jasno je slišal za sabo hitrejše utripanje srca in šumenje fine obleke.

Klobasi je zatrepetalo srce in nepoznan blag občutek ga je na pol omamil.

Mmm?

Da, ve, ugane naj! Hehe, kakšno ugibanje!

Mmm?

V tem se je že razlegal po parku vesel vriskajoč smeh, kakor bi zvenelo tisoč srebrnih zvončkov. In predno je Klobasa prišel k sebi, je že začutil na ustnicah gorek poljubček.

Ah . . .

Sherlock Holmes je ptič! Tako torej je stvar napravil!

Klobasa ni mogel niti izpregovoriti in najraje bi bil zajokal. Pa ni imel časa. Bog vedi, kako je to, da tudi začetnik takoj v prvem trenutku obvlada umetnost poljubljanja. Strastno je objel gospodično Louiso, poljubljal jo je vroče, skoro blazno, da ji je pohajala sapa, najbrže tudi sluh in vid. S svojimi močnimi rokami jo je dvignil k sebi kvišku, pritisnil . . .

Sedla sta, bolje spustila sta se na klopico v rožnem šotorčku. Že se je mračilo in mamljivi vonj jasmína in nočnih vijolic je plaval po zraku. Okoli njiju glav so brenčale lesketajoče se španske muhe-cantharide, kot simboli strastne ljubezni. In slavci so žvrgoleli . . .

V parku je bil že popoln mrak.

Listje ognjenih rož je padalo na srečo blaženih zaljubljenecv, Janeza Klobase in gospodične Louise . . .

*

Z licem kakor solnce, preskakujoč po osem stopnic naenkrat, je bežal, ne, letel Janez Klobasa v svoje sobe. V predsobi je naletel na Sherlocka Holmesa in kakor brez pameti ga pograbil, dvignil kvišku in zaplesal z njim divji kankan in vriskal, kakor se vriska pri njih doma v Kurji vasi:

»Juhuu — juh!«

»Pustite me — hudiča — kaj pa je?«

Klobasa je objel Sherlocka Holmesa prijateljsko okoli vratu in vzdiknil:

»Prijatelj, danes pojdemo pit!«

Sherlock Holmes je pogledal Klobasi vprašuje v obraz, potem pa je povohal rob njegove suknje.

»Orhideje — to je čudno. Kje pa ste bili, gospod Klobasa?«

Ta se je sklonil k njegovemu ušesu in zašepetal:

»Poslušajte! O-na — me — lju-bi!« —

In nato se je na ves glas zasmel.

»Kdo?«

»No, kdo! Nikar se ne delajte neumnega! Izvrstno ste napravili!«

Toda Sherlock Holmes je zamišljeno zmajal z glavo in spet povohal rob Klobasove suknje. Tu se je spomnil naš zaljubljenec na obljubo, da bo vse samo platonično . . . Pobesil je glavo.

»Gospod Sherlock Holmes, ne jezite se!«
In tiho je dodal: »Grešil sem —«

»Kaj? Kje?«

»Tam —«

Klobasa je potrtn pokazal z roko proti parku.

»Kje tam?«

»V rožnati lopi —«

»Zdaj?«

Klobasa je prikimal.

Sherlock Holmes je pogledal na uro. »To vendar ni mogoče! Pred trenutkom še sem govoril z gospodično Louiso, napravlja se za gledališče.« In čelo se mu je pooblačilo. Da, orhideje, to je parfum kraljice Viktorije...

»Nesrečnež«, je zavpil sicer vedno tako mirni Sherlock Holmes, »to ni bila Louisa!«

»Ni — bi — la Louisa?« Lebiček je pogledal debelo. »Kdo pa —?«

»Kraljica je bila, vi, vi, vivivivi — Klobasa! Sam zlodej vas je nesel tja v rožnato lopo.«

Klobasa je padel kakor brez duha na divan, oči in usta odprta na stežaj.

»Zato —«

»Molčite!« Sherlock Holmes je osorno hodil po sobi. Kaj takega se mu mora zgoditi, njemu! Škandal! »Kaj pa ona,« se je ustavil pred Klobaso, »ali ni nič spoznala?«

Klobasa je odkimal z glavo.

»To je res čedna storija! Moram za kraljico, da stvari ne izda. — Kralj je strašno ljubosumen in dal bi vas na mestu obesiti. Vi seveda tudi ne poveste nikomur ničesar!«

In Sherlock Holmes je odhitel.

Klobasa je žalostno čepel na divanu. Razmišljal je o podrobnostih svoje ljubezenske aventure in čemdalje jasneje mu je bilo, da to v resnici ni mogla biti gospodična Louisa. Tako drzno bi ona ne bila ravnala. Ne, to je bila izkušena gospa . . .

»Torej pomota«, je vzdihnil. »Ali lepo je vendar bilo«, je pristavil za trenotek.

In filozofiral je v svoji preprosti pameti: Pravzaprav nisem grešil. Obe sta enako lepi, ljubeznjivi, kako naj ju razločim? V prihodnje najprej povprašam: Ali ste vi? In da bi ne bilo pomote, dostavim: to sem, prosim, jaz. Drugače ne pojde. Ampak lepo je bilo . . .

Iz njegovih sanjarij ga je prebudila gospodična Louisa — zdaj je bila v resnici ona. Imela je krasno toaleto.

»No, ali se vi ne napravljate za gledališče?«

Klobasa jo je ogledoval in iskal na nji razlike med njo in kraljico. Nemogoče, podobnost je bila čudovita.

»Ali ste vi to?«

»Kaj?«

»Ali ste vi to?«

»Seveda sem jaz.«

»In jaz, jaz sem tudi jaz.«

»No, to vidim. Kako se mi prilaga ta obleka? Ali nisem kakor kraljica?«

»Da, kakor kraljica«, je rekel Klobasa kakor v sanjah.

*

Slavnega detektiva je zelo jezila ljubezenska dogodbica Janeza Klobase s špansko kraljico. Bilo je prvič, da se mu je v njegovi obrti pripetil malér. Stvar bi imela lahko neprijetne posledice. Na eni strani je bil kralj v svojo mlado ženo še vedno zaljubljen do ušes in bi gotovo ne trpel, da bi mu hodil v zelje — Janez Klobasa. Na drugi strani pa na Španskem strogo gledajo na to, da je izvor prestolonaslednika brezdvomen. Kako lahko bi tu mogli nastati prepiri glede pravosti bodočega princa in glede prestolonasledstva!

Na srečo je kraljica smatrala epizodo v rožnati lopi s humoristične strani, kakor malo pikantno izpremembro svoje zakonske idile in ni bila nikakor nezadovoljna. Vse ženske ljubijo tajnostne in avanturske pripetljaje, in Sherlock Holmes je opazil, da se kraljica za gospoda Klobaso zelo zanima. I no, ženske!

Nji sami je seveda tudi bilo na tem, da bi kralj ničesar ne zvedel, in rdeče rože v lopi so tudi molčale. Drugih prič pa ni bilo.

Da bi se pa zagotovil pred možnostjo nadaljnih zapletljajev, je Sherlock Holmes hitro doigral svojo vlogo posredovalca — tudi v tem je bil mojster.

Nekega krasnega večera so videle rože v lopi Janeza Klobaso pri nogah gospodične Louise in so slišale slovensko - špansko - angleško - francosko izpoved ljubezni. Spet se je širil po zraku mamljivi vonj oleandrov in nočnih vijolic, španske muhe so brenčale še zapeljiveje nego takrat in slavčki so navdušeno žvrgoleli. Listi ognjenih rož so padali na srečo blaženih zaljubljenecv, Janeza Klobase in gospodične, to pot resnične gospodične Louise.

Peto poglavje.

Trideset atentatov. — Dogodek z moko. — Dogodek s tridesetim ikonjskimi silami — Dogodek s telegrafijo brez žice. — Dogodek s kranjskimi žgancem. — Dogodek s termitom. — Klobasa v Londonu.

Za gospoda Klobaso so nastali dnevi težavnih izkušenj. Naglo se je bližal čas, ko se je imel prvič pojaviti kot španski kralj pred licem Evrope, pred celim svetom, ko je imel prvič izpregovoriti s svojima kolegoma, kraljem Edvardom angleškim in cesarjem Viljemom nemškim. In ne samo izpregovoriti. V Londonu so se imeli vladarji posvetovati o važnih diplomatičnih in političnih stvareh; to je delalo Janezu Klobasi velike skrbi.

Zaupal je svoje skrbi Sherlocku Holmesu.

»Jaz sem Slovenec, iz Kurje vasi, gospod Sherlock Holmes, in ne smete pozabiti, da naš narod zna delati sicer marsikaj, omenjam samo žgance, kislo zelje in kranjske klobase, toda politike ne zna delati. Kako naj torej jaz ...«

»Nič ne skrbite«, ga je tolažil Sherlock Holmes, »to je majhna skrb. Jaz vam v Londonu že povem, kaj je treba napraviti«.

Pot v London je Janeza Klobaso poučila o mnogih stvareh. Tu šele je spoznal, kako važno

vlogo igra pri vsem slavni detektiv in kaj vse mu ima on, Janez Klobasa zahvaliti. Prej se mu je vedno zdelo, da ima Sherlock Holmes pri dvoru pravzaprav počitnice. Toda temu ni bilo tako.

Naloga Sherlocka Holmesa ni bila samo skrbeti za osebno varnost kralja — pravzaprav obeh kraljev — ampak je moral vse urediti tako, da bi javnost in dvor niti ne slutila o atentatih, ki so jih anarhisti nevtrudno in brez prestanka pripravljali.

In največ dela je imel Sherlock Holmes ravno s potovanjem na Angleško. Vsled neprestanih ponesrečenih poizkusov razdraženi so sklenili anarhisti pri tem potovanju španskega kralja prav gotovo spraviti s sveta. Sherlock Holmes je imel o tem zanesljive vesti od svojih detektivov in agentov v Parizu, Londonu in v Švici. Nič manj nego trideset zavratnih napadov je bilo pripravljenih, in vse te je moral Sherlock Holmes skrivaj preprečiti.

»Gospod Klobasa, semtertja bom potreboval vašega sodelovanja. Ne strašite se, vaša naloga bo samo v tem, da me v vsem brez zadržkov in premislekov poslušate.«

Slavni detektiv je imel posebno skrivnostno moč nad Janezom Klobaso, ki se je v njegovi navzočnosti čutil tako brez skrbi, kakor doma pri mami. Zato se grozečih nevarnosti ni dosti bal.

Slednjič je prišel dan odhoda.

Spet je bil Madrid odet v slavnostno obleko. Brumni narod je bil vnel, da sprejme kralja na kolodvor v slavnostnem prevodu. Na ulicah so bile postavljene tribune, in za en prostor se je plačalo 500 peset. Med nepopisnim navdušenjem prebivalstva se je peljala dvorna ekvipaža z Alfonzom XIII. po ulicah. Vsi so se radovali in vriskali, kajti obljubljali so si od londonskega pomenka utrditve stališča države. In bili so tudi taki, ki so mislili, da bodo potem davki manjši.

Janez Klobasa je pri vstopu v kočijo pogledal v obraz lakaju, ki mu je odpiral vratca. Ostrmel je — bil je Sherlock Holmes, ki naj bi ga vendar spremljal! Predno pa se je streznil, je sedel poleg njega pobočnik v uniformi, in to je bil spet — Sherlock Holmes.

»To mi morate enkrat pokazati, kako se to dela! Tako-le ... minuti se preoblečil.«

»Zdaj ni časa s tem govoriti. Pazite, tam z one tribune pri ... v kočijo bomba.«

»Kaj — bom—ba?«

»Gre samo za to, da se brez potrebe ne prestrašite. Bomba ne bo eksplodirala.«

»Kaj pa, ko bi vendar —«

»Nič, kaj pa ... zdaj pozor!«

Resnično. Gospod Klobasa je videl samo, kako je nekaj temnega zafrčalo po zraku, kako je Sherlock Holmes gibčno pograbil padajoči predmet in ga potisnil v žep. Nehote se je stisnil v kot.«

»Kaj, ko bi zdaj ...«

»Ne bo eksplodirala, ne bojte se. Notri je samo moka.«

»Torej moka — ne dinamit?«

»I seveda. Namesto da bi dal anarhiste pred atentatom aretirati in bi tako povzročil, da bi drugi pripravili nov atentat, sem jim tajno zamenjal dinamit za moko. In ta, kakor znano, ne eksplodira.«

»To je res, moka ne eksplodira,« se je smejal Klobasa, »toda kako ...«

»Počakajte, zdaj ni časa. To je bil prvi slučaj. Devetindvajset jih imava še pred seboj. Pazite, zdaj zdaj boste videli proti nam drdrati

avtomobil. V njem sede anarhisti in hočejo na nas streljati.«

»Na me? No, in kako za božjo voljo boste to preprečili?« je vprašal v strahu Janez Klobasa. Predno je izgovoril, se je v daljavi res pojavil avtomobil, ki se je hitro bližal. Gospod Klobasa se je spet stisnil v kot in je hotel začeti klepetati z zobmi.

»I, le pogledjte, zanimivo bo. Za avtomobilom se pelje drug. V njem sede moji fantje.«

Ali je dobro videl gospod Klobasa? Avtomobil, ki se je bil hitro bližal, je začel naenkrat umikati nazaj.«

»Kaj je to?«

»No, moji fantje so kratkomalo na stroj avtomobil pripeli avtomobil anarhistov, in ker imajo svoj za trideset konjskih sil močnejši, vlečejo zdaj gospode dinamitnike naravnost na policijski komisarijat.«

»No, kaj takega,« se je spet smejal Janez Klobasa, »ti bodo zijali!«

»Nič se ne smejte! Imava še osemindvajset atentatov pred seboj!«

Bili so na kolodvoru. Tu so stali špalirji vojakov, veteranov in gasilcev. Župan je Klobaso

Veselo novo leto

*usem slovenskim gospodinjam
in prijateljicam*

Polinske kavine primesi!

gledi s stolpa sv. Jakoba in spustili svoje aparate za telegrafijo brez žice ravno v trenutku, ko ste vzeli šopek iz rok družice. Ta aparat bi torej moral delovati in zažgati patrono. Še trenutek in odšli bi bili na oni svet; takorekoč brez žice.«

»Leliček je kar onemel začudenja nad prebrisanostjo anarhistov. Toda dejal si je, da je Sherlock Holmes vendarle bolj prebrisan nego vsi dinamitniki skupaj.

»Še sedemindvajset,« je globoko vzdihnil.

»Najhuje je, da sem od ostalih atentatov zasledil le šestindvajset. Enega atentata nisem mogel ugotoviti, četudi vem, da ga bodo započeli. No, upam, da nam bo usoda prijazna.«

Pot je Klobasi minevala zelo hitro. Zdaj je gledal skozi okno dvornega voza, zdaj je bral, zdaj poslušal spet Sherlocka Holmesa, ki je tiho igral na svoje gosle. Vedno jih je jemal seboj in Klobasa je vedel, da Sherlock Holmes pri svojem improviziranju premišljuje zagonetne kriminalistične slučaje. Vsak detektiv ima, kakor znano, kako tako navadico. Jeden maže čudovite kljuke po papirju, drugi sklada kamenčke ali gumbe v vrste in v ornamente, no in Sherlock Holmes je sviral na gosli.

Naenkrat se je Klobasa spomnil, da je lačen.

»Kaj bo neki za kosilo, gospod Sherlock Holmes?«

»Presenečeni bote!« je dejal Sherlock Holmes s posebnim nasmehljajem.

»Kako?«

»No, uganite!«

Klobasa je že slutil. Toda ni rekel takoj pravega.

»Kisla repa?«

»Ne.«

»Kislo zelje?«

Sherlock Holmes je odkimal.

»Kaj pa? Torej morda — žganci?«

»Tako je.«

»Ah, to je krasno!« In Klobasa se je veselil kakor otrok. Kaj so ostrige, pastete, torte proti pristnemu kranjskemu žgancu!

Sedli so h kosilu. Klobasa je žvečil malomarno različne imenitosti kraljevske mize, ki prihajajo na mizo po juhi, in tako kakor je čakal Sherlock Holmes na svoj beefsteak, tako se je on veselil na svojo kranjsko jed, pozdrav iz domovine.

Slednjič je postavil livrirani strežaj na mizo skledo s puhtečimi žganci. Klobasi so se oči iskrile. Sredi sklede se je ponašal posebno velik žganc, in nanj je nameril Klobasa svoje vilice.

Toda Sherlock Holmes ga je prijel za roko.

»Počakati!«

Kaj? Morda mu vendar ne namerava Sherlock Holmes snesti največjega žganca?

Pa kaj je to? Scherlock Holmes jemlje previdno žganc in ga premetava iz ene roke v drugo in zdaj, gorje! glej! ojoj!

Žganc je frčal v velikem loku skozi okno in se je valil doli v globoko gorsko dolino. Že je majhen kakor drobtina. Zdaj pade na skalo...

Ali je videl dobro gospod Klobasa? Na mestu, kamor je žganc padel, se je zabliskalo in dvignil se je oblak dima. Čez par trenutkov se je zaslišalo gor temno bučanje, in ko je veter odpihal oblake dima, je videl gospod Klobasa, da je namesto skale ostal le kup razvalin in kamenja. Da, nobenega dvoma ni bilo — žganc je eksplodiral —

Medtem, ko je Klobasa opazoval ta čudni prizor, je Sherlock Holmes hitro skočil in podrl

strežaja na tla. V tem trenutku pa mu je tudi že s svetlimi jeklenimi verigami zvezal roke in noge.

»Tu ga imamo! Torej v žgance je skril svojo bombo!« In obrnivši se h Klobasi je nadaljeval: »Vedel sem, da je v kuhinjskem osebju anarhist. Kako pa hoče izvršiti svoj atentat, mi ni bilo mogoče dognati. Mislil sem, da vas hoče zastrupiti, in zato imam pri sebi vse mogoče reagentne in protistrupe. Med tem pa je on kalkuliral z žganci.«

»To je grozno! Kaj ko bi bil žganc snedel?«

»No, videli ste, kako je skala tam doli razbita. Dvomim, da bi bil vaš želodec to le sladčico prebavil.«

»Komaj. Sicer imam dober želodec, toda bomba!«

Medtem sta odpeljala dva vojaka kraljevske telesne straže nevarnega kuharčka v posebni oddelek vlaka, da ga oddasta na prihodnji postaji policiji.

Klobasi se ni ljubilo jesti. Šele, ko je Sherlock Holmes vsak žganc previdno razdrobil in se prepričal, da v njem ni dinamita, se je Klobasa spustil nad žgance in kmalu je bila skleda prazna.

»Torej še šestindvajset«, je dejal Klobasa. »Pravzaprav je pa precej zabavno takole potovati. Vsak trenutek nekaj novega. Le, da srečno odkrijete oni neznani atentat. Kaj pride zdaj, gospod Holmes?«

»Zdaj, upam, bomo imeli nekaj časa mir, šele na francoskih tleh nas čakajo nova prese-nečenja. Ampak ravno ta pavza se mi zdi sumljiva, in zato je treba dobro paziti.«

V resnici je Sherlock Holmes brez prestanka sedel pri oknu in pozorno ogledoval pokrajino, cesto ob železnici in progo samo.

Naenkrat je skočil in potegnil za ročaj signala v sili. V par sekundah se je vlak ustavil.

»Kaj je?« je vzkliknil Klobasa.

»Sam še ne vem,« je odvrnil Holmes, »toda videl sam nekaj sumljivega. Pojdite z menoj!«

Vlak je stal na osamljeni progi v gorah, imenovanih Sierra de la Pena. Straža in osobje vlaka so bili že zunaj in so čakali ukazov Sher-locka Holmesa. Ta je tiho izpregovoril par besed z vlakovodjo in je peljal potem Klobaso po progi nazaj. Oba sta bila zavita v temne plašče. Ko sta šla kakih 200 korakov, sta zlezla po nasipu na gozdno stezico, ki je šla ob progi. Tu se je

Sherlock Holmes spognil in pozorno pregledoval tla. Isto je napravil tudi Klobasa, toda nič posebnega ni mogel opaziti, samo par sledov gorjanskih drvarjev je videl.

»Da, tu imamo oni neznani slučaj « je dejal Sherlock Holmes polglasno.

»Kako to?«

»Ali vidite tu odtisk čevlja?«

»Seveda, kaj naprej?«

»In tu druge odtiske?«

»Vidim.«

»Ali vidite razliko?«

»Razliko? Ne morem reči.«

»Velika razlika. Tu te sledove so napravili škornji gorjanskih drvarjev. To se spozna na hoji. Koraki so dolgi in težki. Tu pa je sled mestnega čevlja ; čevlji ameriškega kroja »walk ower« in sicer številka 145/315 b Njih posestnik je bil približno tridesetletni mož, 5 čevljev in 7 palcev velik.«

»Kaj pravite? 7 palcev? To je čudovito!«

»Nikakor. To je zelo enostavno. Velikost človeka je v zvezi z dolžino koraka in z daljavo stopala. Neznanec je nesel na rami večji zavitek, težek približno 15 kilogramov.«

»Resnično ?«

»Odtisk leve noge je namreč ostrejši, globlji. Toda pojdiva naprej.«

Klobasa se je neizmerno čudil. Sherlock Holmes se je ustavil pri nizkem grmiču in pozorno preiskoval vejico za vejico.

»Imel je temnosivo obleko iz angleškega volnenega blaga, kupljeno nekako pred tremi meseci.«

»Kako je vendar to mogoče ?«

»Glejte, tu je lezel skozi grmič, in ostalo je na njem par nitk. Volna je dolga sedemdeset milimetrov in taka, kakoršna se dobi samo na Angleškem. Ta barva je prišla v modo pred tremi meseci. Gotovo je, da je bila obleka šele nedavno kupljena, skoro gotovo na Angleškem. Neznanec je torej vsekako tujec.«

»Vi imate v resnici čudovito dobre oči ! Toda kaj dela tu v teh pustih krajih Sierre de la Pena mož, ki je pet čevljev in sedem palcev velik s svojimi »walk ower« in z obleko iz sive angleške volne ?«

»Izvrstno ! Imate talent za detektiva. Toda pojdiva dalje.«

Komaj pa sta napravila par korakov, se je Sherlock Holmes spet ustavil.

»Najbrže je bil utrujen, kajti prekladal je svoje breme z ene rame na drugo. Enkrat je levi sled globlji, enkrat desni. Glejte, tu je počival in sem je položil zavoj.«

Sherlock Holmes se je vlegel na trebuh in zaril svoj obraz v zemljo. Kmalu je vstal, in na obrazu mu je poigraval zmagoslavni smehljaj.

»Ga že ima!« se je v duhu veselil Klobasa. »No, torej!« je dejal na glas.

»Pojdite, toda pozor, po prstih, tiho. In revolver v roko!«

Klobasa se je tresel, toda ubogal je. Tako sta hodila naprej pol ure med razraslimi gorskimi grmi, vedno ob progi. Prišla sta do globokega prepada, čez katerega se je razpenjal vitek železnični viadukt. Bil je že mrak, in v čuvajnici pred viaduktom je bila že luč. Zlezla sta na nasip, in tu je ukazal Sherlock Holmes Klobasi, naj se vleže na tla in čaka. Sam pa se je splazil med tračnicami naprej in kmalu je izginil na viaduktu v temi.

Klobasi je tolklo srce in krčevito je stiskal v roki revolver, odločen ustreliti vsakega, ki bi

se mu približal. Vsaka minuta se mu je zdela večnost in neizmerno tesnobni občutek samote in zapuščenosti se ga je polastil. Kaj, če se Sherlock Holmes ne vrne več? Najraje bi bil Klobasa vstal in bežal po progi k vlaku. Tam so vsaj ljudje. Huhuhu. —

Silno se je prestrašil, ko je naenkrat začutil na svoji rami roko. Toda bil je samo Sherlock Holmes.

»Pojdite!« je dejal šepetaje.

Klobasa je molče šel za detektivom. Ko sta slednjič v daljavi zapazila luči lokomotive dvornega vlaka, se je ojunačil in vprašal s tresočim glasom:

»Kaj je, gospod Holmes?«

»Je že vse v redu. Odkril sem zadnji name-ravani atentat in sem ga preprečil. Zdaj smo varni.«

»Kaj torej?...«

»V vlaku povem vse.«

Pri lokomotivi se je Sherlock Holmes ustavil in govoril trenutek z vlakovodjo in s kurjačem. Potem so prinesli kladiva, klešče in še druga orodja, vsi trije so se kakih deset minut motali pri sprednjih kolesih.

Slednjič sta sedela Klobasa in Sherlock Holmes spet v vozu. Klobasa je bil radoveden, kako bo pojasnil slavní detektiv svoje skrivnostno ravnanje.

Vlak se je spustil v tek in Sherlock Holmes si je zadovoljno prižgal smodko. Potem pa je začel:

»Gotovo ste premišljevali, zakaj sem zaril svoj nos v zemljo tam, kjer je neznanec odložil svoje breme pri počivanju. No, hotel sem vedeti, kaj je bilo v zavitku. Skoro vsaka stvar ima svoj posebni vonj in vajeni nos spozna prav dobro, kje na mizi je ležala prej usnjata denarnica ali pa kak drug predmet. Še bolje se pa prime vonj takih snovi, kakor je na pr. prst. Dognal sem, da je neznanec imel v zavitku termit.«

»Termit? Kaj je to?«

»Termit je spojina, ki je znana šele v zadnjem času. Ima to lastnost, da se rada vname in gori pri velikanski vročini, tako da lahko v trenutku raztopi tudi debele jeklene plošče. Tatovi bank rabijo zato termit, da pridejo v železne blagajnice. Zakaj je nesel neznanec po samotnih potih v Sierri de la Pena petnajst kilogramov termita? Očividno je hotel topiti železo. Razun tračnic je tu blizu en sam večji železni objekt, viadukt, po katerem se ravno peljemo. Jasno mi

je bilo, da se namerava tu napraviti napad na dvorni vlak. Treba je bilo samo nasipati sredi mosta počez termita, zažgati ga v primernem trenutku, in v kratkem bi bil most na onem mestu pretopljen, v pravem pomenu besede pre-rezan. Vlak seveda bi bil z viaduktom vred padel v prepad.«

»Ali ste našli ono mesto?«

»Da. Jeden povprečni nosnik viadukta je bil pokrit s plastjo termita, in tudi tračnice so bile posute s to snovjo na par metrov daljave. Vlak bi si bil termit zavžgal kar sam, kajti trenje med kolesi lokomotive in tračnicami resnično zado-stuje, da se prašek vname. Odstranil sem termit z nosnika, da pa bomo popolnoma varni pred kakim drugim enakim atentatom, je vlakovodja pripel pred lokomotivo krtače in poleg tega spušča na tračnice oster curek pare, ki gotovo odstrani vsak prašek termita.«

Klobasa je globoko vzdihnil.

»Le da bi še ostalih petindvajset atentatov srečno minilo!«

Resnično je minilo vse po sreči. Sherlock Holmes je prekrižal račune anarhistov drugega za drugim skrivnostno in genijalno.

Tako je prišel Klobasa brez nezgode v London in se je presrčno objel s kraljem Edvardom in cesarjem Viljemom. Vsi trije potentati so se peljali med velikanskimi ovacijami v angleški kraljevski grad, kjer raznim plesom, koncertom in veselicam ni bilo ne konca ne kraja.

In ves narod se je veselil in vriskal, kajti redkokdaj se zgodi, da je toliko slavnih vladarjev skupaj v miru in vzajemnem prijateljstvu.

Šesto poglavje.

Wilhelm der Gesprächige, der Verwandlungskünstler, der Kunstkenner. — Edvard Veseli. — Skrbi za evropsko ravnotežje. — Gospodje sveta v dopetačah. — Klobasova sreča pri kartah. — Usodna trinajstica. — Slovan povsod brate 'ma. — Tone Česen iz Udmata.

V celem je Janezu Klobasi obisk v Londonu ugajal. Skoro tako je bilo, kakor pri njih doma na žegnanju. Jedli so, pili, plesali in spet jedli in pili. Kralj Edvard je znal gostiti in tudi sam si je rad privoščil. Tudi cesar Viljem.

Z nemškim cesarjem se je Janez Klobasa kaj kmalu spoprijaznil in ga je imel rad že zato, ker je pri oficijalnih obiskih prevzemal vlogo go-

vornika, tako da se ostalima potentatoma ni bilo treba preveč truditi. Slaba stran cesarja Viljema je bila ravno ta, da je venomer govoril. Ogovarjal je otroke v šolah, občinske in državne funkcionarje, dame v penzionatih, vojake, poslanike, deputacije — kratkomalo vse, kar je imelo ušesa.

Druga njegova razvada je bila vsak trenutek izpreminjati kostum. Zjutraj na pr. se je oblekel za generala konjenice, ob desetih je bil v lovski obleki, opoldne v admiralski uniformi, popoldne je imel športni dress in tako dalje do večera. In vsakokrat se je dal fotografirati, enkrat od spredaj, drugič od zadaj in tretjič makari od zgoraj.

Enkrat ga je gospod Klobasa vprašal, če je že popolnoma zdrav in če mu pri govorjenju ne dela nadlege njegov polip v grlu, ki se je o njem nekdam tako pisalo.

»Je že izrezan,« je odgovoril cesar Viljem.

»Ta je bil pač vesel, ko je bil zunaj,« si je mislil v duhu gospod Klobasa, »tam itak ni imel miru.« Ampak samo mislil si je, na glas tega ni rekel, kajti med vladarji se mora varovati neka gotova diskretnost in ne sme se vse reči tako na vsa usta, kakor med navadnimi ljudmi.

Gospod Klobasa se je čudil znanju cesarja Viljema v vseh strokah človeške znanosti in umetnosti. V slikarskih galerijah ali razstavah se je razgledal nemški cesar vedno bistro po dvorinah, kakor pri defiliranju vojakov, in brez dolgega premišljevanja je vedel takoj, kaj mora pred to ali ono sliko ali soho reči.

»To je dosti dobro, tu bi moralo biti več modre barve, to drevo je preveč zverženo, oblak mora biti malo bolj na levo,« tako je šlo brez nehanja hitro drugo za drugim. Vsi so pobožno poslušali; od daleč tudi umetniki, in komaj je sijajna skupina s cesarjem Viljemom na čelu odšla, so jemali svoje slike s sten in hitro leteli v svoje ateljeje, da popravijo napako. Ta je dodal modre barve, oni je poravnal drevo, ta spet je posadil svoj oblak čisto na levo v kot.

Angleškega kralja spet je imel gospod Klobasa rad zaradi njegovih pariških anekdot in najraje je z njim hodil v gledališče na balet. Kajti kakor cesar Viljem v slikarstvu in glasbi, tako se je odlikoval spet kralj Edvard v poznanju plesne umetnosti in treba je priznati, da je šlo zanimanje gospoda Klobase tudi v tej smeri.

Slednjič je prišel dan, ko so se imeli monarhi sestati k posvetovanju o diplomatičnih zadevah. Klobasa je grozil Sherlocku Holmesu, da na posvetovanje ne pojde, ker ne ve kaj tam govoriti. Vse so ga naučili, toda o diplomaciji in o politiki je vedel Klobasa-kralj ravno toliko, kakor nekdanj Klobasa-praktikant.

Sherlock Holmes pa se je samo smehljaj in dejal :

»Delali bote to, kar bota delala vaša tovariša !«

»Če pa ne znam tega !«

»O znate, kolikor vem, še bolje, nego ona dva tam.«

Janezu Klobasi to ni šlo v glavo, toda mislil si je, da bo stvar najbrže res taka, če tako pravi vsevedni gospod Sherlock Holmes.

Monarhi so sedli v prijazni sobici okoli male mizice. Janezu Klobasi je tolklo srce. Ko bi takole kaj zmešal ! Spomnil se je, da je nekdanj bral o takozvanem evropskem ravnotežju, ki ga vladarji uravnavajo med seboj. Kaj, ko bi on to ravnotežje porušil !

Kralj Edvard je segel v žep (aha, zemljevidi, si je mislil Janez Klobasa) — in je vrgel nekaj na mizo; potem pa je rekel: »Mala deli.«

Janez Klobasa je skoprnel. Ne, nobenega dvoma ni bilo, na mizi niso ležali zemljevidi, temveč — taroki.

Morda se vendar ne bo igralo za dežele in kraljestva?

Ko pa je videl, da sta oba njegova tovariša izvlekla denar — vsak po par tisočakov — je molče sledil njiju zgledu.

In igrali so.

Po dolgem času je bil Janez Klobasa v svojem elementu, kajti tarokiral je že kot študent silno rad. In znal je igrati. Poleg tega je dobival tudi dobre karte, in v kratkem sta si morala oba potentata poslati lakaje po denar.

Pred gospodom Klobaso pa je ležala že lepa piramida bankovcev. Ves je bil poglobljen v igro in davno je že pozabil, da ima delati španskega kralja. Lica so mu gorela in oči so se mu svetile. Dajal je strastno kontra, re in supra, oznanjal vsak trenutek pagata in hrupno tolkel s kartami ob mizo, kakor je bila njegova navada, ko je še hodil v Kurji vasi v gostilnico.

Toda tudi njegova soigralca sta se razvnela in posebno nemški cesar je bil zelo razburjen. Janez Klobasa je dobro štel taroke in tu je opazil, da pri nekateri igri nekako ni vse v redu. Da bi kdo morda švindlal!

Enkrat je napovedal pagata. Imel je deset tarokov z montom in samo eno barvo. Pagat je bil torej zagotovljen. Ko mu je pa pri zadnjem štihi naenkrat cesar Viljem pobil pagata s trinajstico, je vrgel gospod Klobasa karte na mizo in osorno zaklical:

»Renons! Trinajstka je že padla!«

»Kaj, kakšna trinajstka?« je poskočil cesar Viljem.

»Vaša trinajstka, tu-le...« in gospod Klobasa je razburjeno jel kazati štihe

Med tem osornim pomenkom je angleški kralj začuden pogledoval zdaj enega zdaj drugega. Ni razumel in ni vedel, za kaj gre, kajti Janez Klobasa in cesar Viljem sta govorila v nekem čudnem, neznanem mu jeziku.

Zato je zakašljaj in dejal:

»I beg your majesty...«

Oba razjarjena nasprotnika sta pri teh angleških besedah vztrepetala in se spogledala.

V gospodu Klobasi je zahropelo. Grom in strela, v razburjenju se je spozabil in začel govoriti — slovensko!

In zahropelo je v njem drugič. Ni mogoče verjeti — in vendar — sto hudičev — saj mu je cesar Viljem odgovarjal — tudi slovensko!!

Klobasov »jaz« je počil, drvil je v neskončnost in v možganih mu je spet zadivjal oni znani divji ples najčudovitejših predstav. Baskervillski pes in tako dalje.

Zmeden in nevedoč, kaj bi dejal, se je zgrudil na stol.

Dobesedno isto je napravil cesar Viljem in oba sta zijala drug drugemu v presenečeni obraz.

Kralj Edvard je zakašljajal drugič.

»I beg your majesty . . .«

Vzdramila sta se.

Igrali so dalje, toda nekako brez ognja in Klobasa je kmalu zaigral celo svojo piramido bankovcev.

* * *

Tisto noč ni spal. Hodil je kakor v sanjah in vedno si je deval roko na čelo, ki je v pravem pomenu besede gorelo. Najprej je hotel vse po-

vedati Sherlocku Holmesu, toda ni si upal razodeti mu svoj pregrešek.

Drugi dan je slučajno srečal cesarja Viljema na izprehodu v parku. Hotela sta se drug drugemu izogniti, toda ni bilo mogoče. Nekaj časa sta šla molče skupaj. Naenkrat se je cesar Viljem ustavil.

»Kje ste se naučili slovensko?«

Kakor bi strela treščila v Klobaso. Odprl je usta, toda rekel ni ničesar. Cesar Viljem govori spet slovensko! In kako dobro slovensko!!

In cesar Viljem se je sklonil h Klobasi in nadaljeval šepetaje, toda s poudarkom:

»Vi niste Alfons trinajsti!«

Ubogi Janez Klobasa! Pred očmi se mu je stemnilo, kolena so se mu tresla in ti možgani! Baskervillski pes...

Cesar Viljem se je sklonil še bolj in ožrši se okoli sebe dejal:..

»Nič ne skrbite, jaz tudi nisem Viljem drugi.«

»Kako?«

»No, vidim, da igrava oba enako komedijo. Najbrže ste tudi od nas, rojak...«

»I za božjo voljo, seveda! Jaz sem Janez Klobasa iz Kurje vasi.«

»Iz jaz Tone Česen iz Udmata.«

Sedmo poglavje.

Entrevue Klobase in Česna. — Dogodivščina ob Ljubljani. — Ruski car. — Posvetovanje o Maroku. — Otrpnjenje tilnika v Madridu. — Klobasa se prebudi. — Katalansko-kastilski prepir. — Zgodovinska ekskurzija. — Slovenski kralj na španskem prestolu.

Oba monarha sta sedla na klopico v parku in pravila drug drugemu svojo usodo. Ko je bil Janez Klobasa pri kraju s svojo zgodovino, ki smo jo spoznali v prejšnjih poglavjih, si je prižgal Tone Česen viržinko in je dejal:

»Lepo ste mi stvar pojasnili, gospod Klobasa, krasno je bilo.

No, in zdaj vam povem tudi jaz, kako sem postal nemški cesar. Hudič je ta-le Sherlock Holmes. Tudi mene je našel na strašno čudno vižo. Vozim se enkrat po Ljubljani in se zibljem semtertja. »Tone,« pravim, »poglej no tisto kavko na bregu. Ribe lovi ravno v mojem rajonu. Če takoj ne neha, bo moker.«

Ni šel stran. Vpijem nad njim. Fant je pa čepel, kakor bi bil prilepljen. Dvignem veslo, da

ga potipljem po rebrih. Tu pa poskoči in že je bil v mojem čolnu.

»Vi ste gospod Tone Česen?« mi pravi.

Jaz sem kar zazijal. »Da,« pravim, »tako mi pravijo po očetu«

Kratkomalo, ponudi mi dober zaslužek in mi takoj potisne prijazen moder papirček v roko.

Zlezeva iz čolna in on pravi:

»Jaz sem Sherlock Holmes...«

V meni je kar zahreščalo. Vedno sem slišal, da je Sherlock Holmes tak slaven detektiv, ki najde vsako lumparijo na svetu, pa če tiči tudi zakopana pet klafter globoko v zemlji. Ničesar se mi ni bati, enkrat sem pa vendarle premikastil policaja, da je moral priti rešilni voz. En mesec sem sedel in pa še ofotografirali so me, od spredaj in od strani. Imajo tak album, kamor si za spomin spravijo vsakega, ki je kaj napravil. No, strah je bil nepotreben. Ko mi pove, da bi lahko delal nemškega cesarja, da sem mu podoben, kakor krajcar krajcarju, da bo dosti denarja, pa nisem pomišljal dosti — in ko je izvlekel še par desetakov, sva si segla v roke in še tisti dan sem se odpeljal. In veste, kako me je našel? Preštu-

diral je vse tiste fotografije, ki jih je pri policajih celega sveta našel.

No, in tisto učenje je bilo kakor pri vas. Imam nekoliko trdo glavo, ampak nazadnje so me pa vendarle naučili vse, kar mora znati tak-le cesar. Špas pa to ni, saj sami veste. Seveda tem pravim monarhom se godi! Sede lepo za pečjo, mi pa moramo namesto njih vse obletati. Posebno jaz. Toliko govorov, toliko preoblačenja — to res ni majhna umetnost! Ali ni res?»

»Res je,« je zavzdihnil gospod Klobasa. »In tako sva se torej našla v tujini.«

»Pravzaprav je čisto zabavno. Kdo bi si bil mislil, da v vas najdem rojaka! I no, mi Slovenci pač nismo ravno od muh. Kjer je kaj boljšega, smo tudi mi zraven. Skoro povsod človek sreča Slovence. Posebno v Ameriki jih je dosti.«

»Kaj mislite, ali imajo vsi potentati svoje zastopnike?»

»Hm,« je dejal Tone Česen, »ta-le Edvard, se mi zdi, je nefalzificiran. Angleži imajo nekakšno boljšo konstitucijo, zato ni med njimi takih prekucuhov in revolucionarjev. Njih anarhisti pišejo samo knjige. Bomb pa ne mečejo. Zato pa ima ruski car kar dva namestnika. Eden je v rezervi,

da bi bil takoj pri roki, če prvemu bomba odtrga nogo ali glavo. In on sam, namreč ruski car, niti ne prebiva v Peterburgu, ampak dela v Parizu v nekem hotelu prvega natakara, da bi ga ne našli anarhisti.«

»In ali se vedno igra tarok, kadar se snidejo, da bi se posvetovali o diplomatičnih stvareh?«

»Večinoma. To je kakor na manevrih. Vse je že v naprej dogovorjeno in snidemo se samo zato, da imajo časopisi o čem pisati. Z ruskim carjem sem igral marijaš. Goljufa in tako sva se skregala, da bi bila iz tega kmalu mednarodna aferá. In pri tem sva se spoznala, da sva oba falzificirana. Priznal mi je, da ga je Sherlock Holmes našel nekje med zlatokopi v Avstraliji. Goljufá pa še bolj nego vi.«

»Jaz vendar ne goljufam,« je vzkliknil ogorčeno Janez Klobasa.

»No, le ne nobenih mednarodnih zapletk, to samo tako pravim. Kaj ko bi šla na gostovanje? Tri ura je in posvetovanje bo o Maroku.«

»Makar,« je dejal Klobasa, in oba rojaka sta se v prijazen pomenku vračala v grad.

* * *

Enkrat po noči je vzbudil Sherlock Holmes gospoda Klobaso iz spanja.

»Kaj je, kaj je?«

»Hitro, hitro! Oblecite se, čez eno uro se odpeljemo domu, na Špansko.« Sicer mirni Sherlock Holmes je bil silno bled in le s težavo je prikrival svoje razburjenje.

»Za božjo voljo, kaj se je zgodilo?« je vprašal gospod Klobasa in si oblačil hlače. Slutil je, da izve nekaj groznega. Morda oblegajo anarhisti grad, morda . . .

»Kralj Alfons trinajsti je umrl,« je dejal Sherlock Holmes temno.

»Kako?«

»Da, na otrpnjenju tilnika.«

* * *

Solnčni žarek se je ravno polagoma plazil po tleh kraljevske spalnice v madridskem gradu. Dotaknil se je bele kožuhovine severnega medveda, potem pa je poskočil na posteljo. Slučaj je hotel tako, da je padel ravno v levo nosnico Janeza Klobase. Morda je razbankal fine praške v zraku, morda je razburkal s svojo toploto parafin in s tem razdražil sluznice v nosu, kratkoma Klobasa je glasno kihnil in se je prebudil.

Sanjalo se mu je ravno, da je doma v Kurji vasi na domači plesni veselici in da pleše z najlepšim dekletom. Trikrat je zacmoknil z jezikom — njam, njam, njam — in se obrnil na desno stran, da bi nadaljeval spanje in prijetne sanje.

Tu pa je kihnil drugič in se je popolnoma prebudil. Hitro se je dvignil v blazinah in se začudeno razgledaval.

Kaj je to? Kje spi? In tu poleg njega! Živo bitje, žena!

Ah, da, spominja se. Saj je zdaj kralj, resnični kralj! Ko mu je Sherlock Holmes v Londonu naznanil smrt Alfonsa XIII., je mislil, da je njegova vloga doigrana. Ta stvar ni bila taka. Deloma ker bi na Španskem lahko nastale nepopisne zmešnjave, ki bi mogle omajati temelje države, deloma ker se je za Klobaso zavzela kraljica, ki mu je bila od onega prvega sestanka na vrtu naklonjena, je državni svet španski sklenil zatajiti smrt kralja Alfonsa.

Nikdo ni slutil, da je vzel žezlo španskega kraljestva v roke — Janez Klobasa.

»Vidiš,« je dejal sam pri sebi Klobasa v postelji, »zdaj si španski kralj. Ko bi naši doma to vedeli, ti bi zijali!«

In njegov pogled je spet padel na belo ramo dražestne žene poleg njega. Ali je kraljica ali Louisa? Ne, Louisa bo še nadalje opravljala posel kraljične zastopnice. To-le bo pač prava kraljica. No, Janez Klobasa ima dobro srce in bo obema pravično delil svojo naklonjenost, kar ne bo težko. Saj ju niti po dnevi ni mogoče dobro razložiti.

* * *

Kdor pozna špansko zgodovino, ve, zakaj se je državni svet odločil zatajiti smrt Alfonsa XIII. in nadomestiti ga na tihem z našim junakom. Ni je dežele v Evropi, kjer bi bilo politično ravnotežje in pravna gotovost bila na tako slabih nogah, kakor na Španskem. V preteklem stoletju so to državo pretresali strahoviti prevrati. Svobodomiselni vladarji so se menjavali z najzagrizenejšimi nazadnjaki, po kratkih dobah svobodomiselnih ustav so prišle moreče reakcije, včasih so državo upravljale slabe ženske, nekaj časa je bila Španija celo republika. Kadarkoli se je izvršila izpremema, izpremema na prestolu, so zadijvali v deželi viharji in boji, posamezni narodiči in provincije so si strastno skočili v lase. Na špan-

skem se je vedelo, da je mir, ki je v zadnjem času zavladal, samo navidezen, da povsod vre in da bi ob nenadni smrti kralja Alfonsa XIII. nastale nove zmešnjave, intrige mnogoštevilnih pretendentov. Zato se državni svet ni dolgo pomišljal, pa je napravil majhno sleparstvo — posadil je na prestol Janeza Klobaso. Nikdo razun par oseb ni mogel slutiti, da Klobasa ni Alfonso XIII. Telesno mu je bil podoben do najmanše podrobnosti, duševna razlika pa ni prihajala v poštev.

Pa še ena stvar je bila tu. Pri zadnjih volitvah so zmagali na severu države sami Katalanci, ki so že od nekdaj delali na to, da se odtrgajo od Španije. Bili so zagrizeni sovražniki Kastilcev, poglavitne podpore vladarskega rodu, celotnosti in nedeljivosti države. Prvo notranje-politično vprašanje tistega časa je bil katalonsko-kastilski prepir, in ko bi se bilo izvedelo, da je Alfonz XIII. nanagloma umrl, bi bili Katalanci gotovo poizkusili vresničiti svoj davni sen o pravu na svojo lastno državo.

Poseben narod je to, ti-le Katalanci. Prebivajo v krasnem delu pyrenejskega polotoka, ki se odlikuje z velikim naravnim bogastvom in ugodnimi pogoji za trgovino in industrijo. Včasih

so bili narod junakov. V štirinajstem stoletju so delali daljne bojne ekskurzije in cela južna Evropa se je tresla pri njih imenu. Takrat so se odlikovali v znanosti, v literaturi in umetnosti in v njih deželi je bila ustanovljena prva univerza. Za svobodo svojega naroda in za svobodo mišljenja so bojevali trde boje s celim svetom. Toda kmalu je nastal razkol v njih vrstah, kajti pri vseh svojih dobrih lastnostih so bili prepirljivi, zavistni, brez smisla za disciplino in pameten red v državi. Neprijatelji od vseh strani so pritiskali nanje in grozovite, krvave vojne so opustošile deželo. Izgubili so svojo politično samostojnost in od tega se začel njih padanje. Kastilci, njih neprijatelji, dobivajo v roke moč in katalanski narod jim popolnoma podleže. Učenjaki, pesniki in umetniki pozabljajo na svoj rodni jezik, katalanski zgodovinarji se sprijaznjujejo z mislijo, da bo njih narod popolnoma izginil v kastilskem navalu. Nekje je o tem zapisano: »... padla ni le svoboda, temveč tudi literatura in govorica katalanska; katalanščina je bila izgnana iz javnega življenja in omejena na domače ognjišče. Sto let dremlje katalanska literatura pod razvalinami; najboljši rojaki pišejo kastilsko ...«

Toda prišla je »renaixenca,« prerojenje naroda k novemu življenju. V začetku minulega stoletja se začenjajo Katalanci spet politično in gospodarsko krepiti, njih literatura iznova vstaja, in Viktor Balaguera, voditelj narodnega gibanja, žurnalist in politični pesnik, začenja boj proti kastilskemu centralizmu, proti reakcionarstvu, boj za samostojnost in samopravnost Katalanije v mejah španske države. O vsem tem je mnogo pisanega v zgodovini.

In v času, ko je Janez Klobasa zasedel prestol, je bil ta boj na vrhuncu. Centralistični španski državniki so stali pred odločilno bitko. Šlo je za to, kako preprečiti nadaljne uspehe Katalancev, kako najbolje potlačiti njih stremljenja po samostojnosti, da bi ne padla enotnost države in nadvlada Kastilcev. Tak trenutek je zahteval trdne roke, tu je moral biti energičen reprezentant volje dinastije.

In španski državniki so kar strmeli, ko je že pri prvih posvetovanjih pokazal Klobasa čudovit vladarski talent in razvil podroben program, kako potlačiti nasprotovanje Katalancev, kako oslabiti njih politično moč in za vedno uničiti njih sanje o samostojnosti. Prej, dokler je bil

samo zastopnik kralja, se Klobasa ni brigal dosti za politiko.

Zdaj pa, ko je bil samostojen vladar, je pridno študiral in se je pečal tudi z razmerami v drugih državah. Posebno so ga zanimala razmere v avstrijski državi, ki ni sorodna Španiji samo po dinastiji, ampak tudi po razvoju in po splošnem političnem položaju.

Iz zgodovine je videl Janez Klobasa, da samo slavna preteklost potrjuje katalanski narod v upornosti, da zaupajo svoji sili le zato, ker imajo v svojih junakih slavne vzore. Ta samozavest se mora najprej uničiti. Klobasov vladni program je bil zategadelj sledeči:

Prvič: Ne varčevati z obljubami, ki bi napolnjevale katalanski narod z upanjem na skorajšnjo izpolnitev njih sanj. Izda se reskript, v katerem izreče kralj, da je pripravljen posaditi si na glavo tudi zgodovinsko katalansko krono.

Pozneje, ko bodo še vsi omamljeni od uspeha, se spet vse prekliče. Tak obrat vpliva kakor udarec s pestjo po glavi; sledi malodušnost, vera v lastno vztrajnost in silo izgine.

Drugič: Storiti vse, kar laska njih narodnemu ponosu, ne da bi to škodilo interesom

države. Kralj obišče pogosteje njih kraj in bo govoril v njih dijalektu.

Tretjič: Ne varčevati z visokimi odlikovanji in častmi njih voditeljev, poklicati nekatere na odlična, dobro plačana, sicer pa brezpomembna mesta. To izvrstno zdemoralizira njih vrste.

Ko so to državni svetovalci slišali, so dejali v svojem srcu: Da, nesrečni naši državi je sojeno, da pride njen rešenik iz Kurje vasi.

* * *

Tako se je zgodilo, da imamo svojega slovenskega kralja.

Seveda na španskem prestolu.

Do dobra spoznale in preizkusile so že vse slovenske gospodinje izborno kakovost Kolinske kavne primesi. Vsaka, ki je le enkrat imela priliko poizkusiti to kavno primes, je morala priti do prepičanja, da se z njo ne more meriti noben kavni pri-datek v nobenem oziru. Edina Kolinska kavna primes zadovoljuje v polni meri vse zahteve, ker daje kavi najizvrstnejši okus, naj-prijetnejši vonj in najlepšo barvo. To pa vse zato, ker je na-pravljena iz najizbranejših surovin po načinu, ki so ga stro-kovnjaki kot najboljšega spoznali. Že zaradi svoje nedosežne kakovosti zasluži Kolinska kavna primes, da jo kupuje vsaka slov. gospodinja. Pa je še en važen vzrok, namreč, da je pristno do-mače blago. To se poleg drugega kaže tudi v tem, da Kolinska tovarna izdatno podpira s prispevki vsa naša važnejša narodna društva, v prvi vrsti »Družbo sv. Cirila in Metoda«. Slov. gospodinje, smatrajete torej za svojo narodno dolžnost, da vedno kupujete samo izvrstno in pristno domačo Kolinsko kavno primes!